Nr. 14 Vilnius 1938 m. rugpiūčio 9 d. I metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO“ PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Ir mūsų ūkininkai daro pažangą ūkininkavime

Dažnai nusiskundžiame spaudoje, susirinkimuose ir privačiuose pasikalbėjimuose, kad mūsų krašto ūkininkai vis dar labai yra atsilikę ūkininkavimo žvilgsniu. Bet gerai pažinus šiandienykštį mūsų kaimą ir plačiau pasikalbėjus su daugeliu ūkininkų, gauni visai kitokį vaizdą. Aš drįsčiau tvirtinti kaip tik priešingai—lietuviai ūkininkai mūsų krašte yra kur kas geriau ūkiškai susipratę, apsiskaitę ir labiau pagerinę savo ūkius, nei, sakysime, gudai ar lenkai. Toli gražu, mūsų ūkininkai negali dar lygintis savo ūkininkavimo mokėjimu su danais, olandais ar Lietuvos Valstybės ūkininkais, kurie labai toli yra pažengę žemės ūkio kultūros srityje. Bet taip pat mūsų ūkininkai negali lygintis ir su savo kaimynais gudais, kuriuos yra toli pralenkę ir savo ūkišku apsišvietimu, ir ūkininkavimo pagerinimu, ir ūkišku organizuotumu. Daugelis mūsų ūkininkų gudams ir apgudėjusiems lietuviams gali būti tokiu pačiu ūkininkavimo pavyzdžiu, kaip mūsų ūkininkams yra pavyzdžiu danų, olandų ar Lietuvos Valstybės ūkininkai.

Nors mūsų krašto ūkininkai neturėjo iki šiol tokių gerų žemės ūkio kultūrinimo sąlygų, kokias turėjo Lietuvos Valstybės ūkininkai, bet vis tik ir mūsų ūkininkai paskutiniais metais, nors su dideliu vargu, padarė geroką šuolį priekin ūkininkavimo srityje. Gal kas paklaustų, atsiprašau, kur gi toji pažanga, kur gerbuvis, kur kultūra? Į šiuos visus klausimus lengvai atsakysime pavyzdžiu.

Tuo tikslu tik trumpai suminėkime, kaip mūsų ūkininkai gyveno, dirbo, valgė ir vilkėjo prieš karą arba tuojau po karo ir kaip gyvena šiandieną.

Prieškariniais laikais ūkininkai turėjo žemės 2 — 3 kartus daugiau, kaip dabar turi. Žemės ūkio gaminiai tada geriau išsimokėdavo nei šiaudieną, o dar geriau, nei prieš porą metų per krizę. Prieškariniais laikais ūkininkai daug daugiau ir sunkiau dirbdavo ūkyje, kaip dabar dirba. Tada be šviesos eidavo laukan ir be šviesos grįždavo iš darbo, o dabar dažniausia tik su saule keliasi ir su saule baigia darbą. Anksčiau ūkininkai dirbdavo tik basi arba vyžuoti ir tik baltiniuose, o šiandieną—daugiausia batuoti dvejomis kelinėmis ir t.t. Tada ūkininkai kur kas menkiau valgydavo nei šiandieną: retas tepasisėdavo šiek tiek kviečių, valgė juodą, namie maltą duoną, o pienas, sviestas ir sūris, o dar labiau mėsa, tai tik didelio svečio valgis. Ūkininkas su šeima, sunkiai dirbdamas, nieko geriau nesuvalgydavo, kaip tik pražilintų kiek barščių ir nuluptų bulvių, ir tik šventadieniais galėjo išsivirti kiek mėsos.

Argi taip yra šiandieną?

Dabar ūkininkas dažnai geriau valgo už miestietį: turi pakankamai pieno, sviesto ir mėsos ne tik sau, bet dažnai nemaža ir pardavimui. Dažnas ūkininkas ne retai ir pyragų pasikepa, nes turi savo kviečių, kuriuos sumala malūne ir dar per „valcus“ perleidžia, kad miltai būtų nė kiek ne menkesni už gerosios rūšies pirktinius miltus. Kur gi seniau buvo malūnai su „valcais“? Kviečius sėja dabar beveik kiekvienas ūkininkas, jei ne žieminius, tai vasarinius. Net ir lengvų žemių ūkininkai, kurie anksčiau tik kviečių vardą težinojo, dabar moka juos pas save užauginti.

Dabar palyginkime darbo priemones. Prieš karą visi arė vienarkliais plūgais, o kitose vietose tik mediniais arklais ir medinėmis akėčiomis akėja Visi važinėjo ratais medinėmis ašimis ir turėjo dažniausiai tik po vienerius ratus, o dabar jau sunku surasti užsilikusias kur nors medines ašis, o tuo labiau medinius arklus ar akėčias. O ką jau sakyti apie drapokus, kaupikus ar kuliamąsias ar valomąsias mašinas, kurių prieš karą vienur visai nieks nepažino, kitur buvo po 2—3 visame valsčiuje. O dabar tik labai smulkus kampininkas ar apsileidėlis ūkininkas šių įrankių neturi, o daugumas jais naudojasi. Sunkesnėse žemėse dabar aria daugelis ūkininkų poriniais plūgais—daug giliau, nei prieš tai. Kur matydavai prieš karą ariamus laukus prieš žiemą, tai retenybė, o dabar tik retas jų neišaria rudenį.

Pūdymų plotai taip pat sumažėjo. Jie anksčiau suariami, geriau išdirbami, o žymi jų dalis užsėjama mišiniais ar kitais priešsėliniais augalais ir visiškai nepūdymauja. Kas gi prieš karą vartojo mineralines trąšas, kad jos tada ir pigios buvo—beveik niekas, o dabar jos vežamos kasmet šimtais vagonų į mūsų kraštą ir, nors brangiai perkamos, bet plačiai vartojamos. Sunku dabar ir išsivaizdinti mūsų ūkininkams, kaip čia reikėtų apseiti be pirktinių trąšų. Mineralinės trąšos dabar vartojamos ne tik žieminiams javams bet ir vasariniams ir net kaupiamiesiams.

Kurgi mūsų tie didžiuliai ir triukšmingi kaimai dingo? Dauguma išsiskirstė vienkiemiais, tik retas kaimas palikęs neišskirstytas, kaip išganymo laukia, kada ir jį greičiau išskirstis vienkiemiais. Tiesa, nutilo piemenų raliavimai, negirdėti ir kerdžiaus rago balso, bet kartu dingo ir daug keiksmų, keršiavimų už padarytas kaimynų žalas laukuose.

Dabar vyksta kiekviename vienkiemyje ramus, netrukdomas ir kūrybinis pažangos darbas. Čia ūkininkas turėdamas bet kokį ūkininkavimo talentą, gali jį išmėginti ir kitiems parodyti. Šiandieną yra juntamas ūkininkų tarpe daug didesnis prisirišimas prie žemės ir ūkininkavimo pamėgimas, nei prieškariniais laikais, kada daugelis mesdavo ir didelius ūkius, kad tik galima būtų išvažiuoti į burliokystę miestan.

Palyginkime dabartinius mūsų javus ir jų derlius su prieškariniais. Šiandieną mūsų vienkiemiuose užtiksi bent dešėtką įvairių rugių atmainų, taip pat kviečių, avižų, linų, bulvių ir net lubinų po kelias rūšis. Anais laikais nieks ir nežinojo, kad gali būti kokios kitos rugių ar kviečių atmainos, kaip tik tos, kurios sodžiuje auginamos, vietinės. Dobilus tesėdavo tada tik vienas kitas kur nors darže po truputį, o dabar pervažiuokite skersai ir išilgai Švenčionių apskritį ar Suvalkiją—nerasite ūkininko, kuris neturėtų dobilų pasėjęs. Kiti dobilų lygiai sėja kaip rugių. Daugelis ūkininkų sėja ir baltuosius dobilus ganyklai. Daug nusausinta pelkių ir pažliugusių dirvų, kur dabar yra derlingiausios pievos ir dirvos.

Ar buvo gi kur pas mus anksčiau pieninės ir kooperatyvai? Dabar jų yra kiekviename valsčiuje net po keletą ir visi gerai veikia.

Sunku būtų ir suminėti visas sritis ir visus ūkininkų gyvenimo reiškinius, kurie liudyja, kad neabejotinai mūsų ūkininkai smarkiais žingsniais žengia žemės ūkio kultūros keliu. Kultūrėjant mūsų kaimo ūkiui, kartu kultūrėja ir pačių ūkininkų išvaizda, šeimyninis ir visuomeninis gyvenimas.

Kaimo jaunimas šiandien daugeliu atvejų jau primena miesto jaunimą: apsivilkimu, madomis ir mandagumo formomis. Dar prieš keletą metų dviračiais važinėdavo tik kaimo mokytojai,

o dabar atsidurk tik kur nors atlaiduose, pav., Tverečiuje ar Daugėliškyje, tai dviratininkų virtinės. Kiekvienas kaimo jaunuolis ir net jaunuolė šiandieną stengiasi turėti dviratį.

Kas žinojo prieš karą kokias kitas pramogas be „kokinių“? O dabar, surengus vakarėlį, stingama vietų publikai sutalpinti, neatsižvelgiant į tai, kad vietų kainos esti nepigesnės kaip miesto teatre.

Iš aukščiau suglaustų minčių matyti, kad mūsų kaimas, ūkininkai, ypač jaunoji pokarinė ūkininkų karta šiandieną stovi ant gero kultūrėjimo ir civilizacijos kelio.

Neatsižvelgiant į blogas žemės ūkiui pletotis sąlygas: pigios žemės ūkio gaminių kainos, brangios mineralinės trąšos, įrankiai ir pramonės dalykai, nemaži mokesčiai, brangūs ūkio darbininkai (emigracija į Latviją ir Estiją) stoka ūkiškų ir kultūrinių organizacijų, ir agronominės pagalbos, bet vis tik nesulaikomai mūsų ūkininkai žengia priekin. Nestinga ūkininkų tarpe ir tikrųjų ūkininkų pranašų-fenomenų, kurie tikrai moderniškai pradeda savo ūkius tvarkyti ir labai intensyvias augalų kultūras kultivuoti: inspektus, medelynus ir pan. O visa tai padarė tik tautinis mūsų susipratimas ir apsišvietimas. *M. Č.*

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Lenkai apie Lietuvos žemės ūkį

Neseniai Lietuvos Valstybėje viešėjo vienas lenkų žymus žemės ūkio specialistas, Varšuvos aukštosios žemės ūkio mokyklos profesorius, docentas B. Dederko. Jis Lietuvos Valstybėn atvyko siunčiamas lenkų tautinio kultūros fondo paruošti medžiagos rašomai knygai, kuri bus pavadinta: Lietuvos žemės ūkio ir žemės ūkio produktų prekybos vystymasis. Iš Lietuvos išvykdamas prof. B. Dederko pareiškė: „Jau seniai esu daug skaitęs apie Lietuvos žemės ūkį ir apie Lietuvos didžiųjų organizuotų centrų laimėjimus. Tačiau čia atvykęs radau daug daugiau nei įsivaizdavau. Buvau Žemės Ūkio Ministerijoje, Žemės Ūkio Rūmuose ir trijuose centruose — Lietūkyje, Maiste ir Pienocentre. Taip pat lankiau Lietuvos kaimą buvau Ukmergės, Panevėžio ir Kėdainių apskrityse. Mačiau ne tik kooperatyvus, bet ir atskiras sodybas, jaunųjų ūkininkų ratelius ir t. t. Ir dabar matau, kad Lietuvos žemės ūkis dideliais žingsniais žengia į priekį. Pastebėjau, kad ta didelė pažanga ne dirbtina ir ne su pagalba iš šalies pasiekta, o tiktai lietuvių tautos darbštumu, jos taupumu ir dideliais organizaciniais gabumais. Visai atvirai turiu pasakyti, kad ir daugelis kitų Lietuvos žemės ūkio produktų bei prekybos organizacijos srityje laimėjimų gali būti pavyzdžiu daugeliui net Vakarų Europos tautų“.

Kaip gerinama sėkla

Lietuvos Valstybės atitinkamos įstaigos planingai ir sparčiai gerina visą žemės ūkį. Tam tikslui išleidžiama daugiausia pinigų ir pavartojama visos priemonės. Pavyzdžiui, visi žinome, kad geros rūšies ir didelius derlius galima gauti ne tiktai gerai įdirbus ir įtręšus žemę, bet ir pasėjus bei pasodinus aukštos rūšies sėklą. Tačiau geros sėklos reikia pirmiau prigaminti, o paskui pigia kaina ūkininkams parduoti. Tokiu būdu galima greitai išplatinti gerą sėklą ir susilaukti dėdesnių derlių. Šioje srityje Lietuvos Valstybėje daroma šitaip. Lietuvos Žemės Ūkio Tyrimo Įstaiga turi visame krašte Selekcijos stotis ir bandymų stotis.

Selekcijos stotyse veislės išvedamos, o bandymų stotyse keletą metų tiriamas tų veislių derlingumas. Rastų tinkamiausiomis veislių sėklas bandymų stotys padaugina ir atiduoda Lietūkiui. Lietūkis išdalina pagal savo planą šias sėklas pažangesniems ūkininkams, kurie gaudami sėklas pasirašo su Lietūkiu sutartį. Kad augintojas tikrai sutarties sąlygas išpildytų, Tyrimo Įstaiga dar du kartu sėklas tikrina: vieną kartą pasėtas lauke — tai yra vadinamoji pasėlių kontrolė ir antrą kartą — iškūlus ir išvalius derlių sėklos tiriamos sėklų kontrolės stotyje Dotnuvoje.

Pasėlių kontrolę vykdo specialistų komisija. Kontrolei parenkamas laikas, kada varpiniai javai jau būna išplaukę, o ankštiniai pradėję žydėti. Pasėlių kontrolė nuodugniai ištiria: 1) ar pasėliai yra tos pačios veislės, kaip buvo pareikšta, 2) ar pasėliai neužteršti aukščiau nustatytos ribos kitais kultūriniais augalais, piktžolėmis ir, ar neužpulti ligų bei kenkėjų, 3) ar pasėliai pakankamai atskirti nuo kitų pasėlių, 4) ar nėra kitų trūkumų: išgulimas, vėlybas subrendimas, pasėlių nevienodumas ir t. t., 5) ar ūkis turi reikiamas patalpas ir mašinas gerai sėklai paruošti ir laikyti. Šiam reikalui išleistos. „Pripažintos sėklinės medžiagos gamybos taisyklės“ numato ir daugiau smulkesnių sąlygų, kurias reikia išpildyti pagerintų sėklų augintojams. Taisyklėms neatitinkantieji pasėliai komisijos nepripažįstami ir tokia sėkla negali būti vėliau pardavinėjama pagerintos sėklos vardu.

Šiais metais pagal Lietūkio sudarytas su augintojais sutartis apsėta: žieminiais javais 744 ha ir vasariniais 1565 ha. Taigi bendras plotas apima 1.309 ha. Šie pasėliai paskirstyti visame krašte, atsižvelgiant į įvairių Lietuvos vietų žemę ir ūkininkų papratimus auginti tą arba kitą javų rūšį. Čia paminėsime kokių žieminių ir vasarinių javų veislių sėklos minėtame plote šiemet auginamos.

Žieminiai javai:

a) Rugiai: 1) „Lochovo Petkus“ ir 2) „Dotnuvos Aukštieji“;

b) Kviečiai: 1) „Dotnuvos Akuotuotieji“.

Vasariniai javai:

a) avižos: 1) Dotnuvos Selekcijos Stoties „Stipruolės“, 2) Dotn. Sel. St. „A 315“ ir 3) Dotn. Sel. St. „A 331“;

b) miežiai: 1) „Maja“, 2) „Kenia„ ir 3) D. S. St. „Auksiniai“;

c) kviečiai: 1) D. S. St. „Gražučiai“;

d) žirniai: 1) D. S. St. „Žaliukai“.

Visos šitos veislės bandymų stotyse įvairiose Lietuvos vietose per keletą metų davė aukštesnius derlius negu kitos veislės. Pažymėtina, kad čia minėtos beveik visos veislės yra lietuviškos kilmės.

Šiemetinis didelis Lietuvos bulvių eksportas ir neblogos kainos paskatino ūkininkus daugiau auginti ir bulvių. Užsienio rinkose didžiausią pasisekimą turi bulvių veislė „Majestic“. Tačiau Lietuvoje „Majestic“ veislė dar nedaugelyje vietų pažįstama. Susirūpinta šios veislės sėklinės medžiagos gamyba. Šiemet Lietūkis išdavė augintojams pagal sutartis auginti 286 tonas sėklinių bulvių „Majestic“, kuriomis apsodinta 150 ha plotas. Didelė sėklos dalis teko Klaipėdos kraštui. Tikimasi greitu laiku prisiauginti pakankamai bulvių „Majestic“ ir eksportui.

Kalbant apie šiemetinę pagerintos sėklos gamybą, reikia dar paminėti ir dobilus bei motiejukus. Dobilų pagal sutartis šiais metais išduota auginti tokių veislių:

a) raudon. dvižolių: 1) „Tystofte“ ir 2) „Mas Limburg“

b) raudon. vienžolių: 1) „Otofte“

c) baltųjų 1) „Morsoe“ 2) „Stryno“ ir 3) „Wildklee“,

d) švedinių: 1) „Svea“.

Šiais dobilais apsėtas daugiau kaip 230 ha plotas. Kadangi pagerintų dobilų veislių sėklos gamyba Lietuvoje dar vis buvo menka, tai didesnė dalis sėklų teko įvežti iš užsienio. Toliau jau manoma apsieiti tik su sava sėkla.

Motiejukų sėklos šiemet auginamos tik vienos veislės — „Gintaras“, kuri neseniai išvesta Dotnuvos Selekcijos Stotyje. Derlingumu „Gintaro“ motiejukai pralenkia kitas motiejukų veisles.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Mokestis už miltus ir kruopas

Jau nuo pavasario vidaus rinkoje susidarė tokia padėtis, kad javų kainos pradėjo labai svyruoti ir buvo aišku, kad jos kris, atpigs. Ši padėtis susidarė dėl to, kad valdžia nustojo rėmusi javų eksportierius, nemokėjo jiems premijų už išvežtus javus. Kadangi javai užsienyje pigūs, tai nustojus mokėti premijas, nieks jų neeksportavo. Tada vidaus rinkoje atsirado javų perteklius ir kainos pradėjo pamažu slinkti žemyn. Ypatingai jos būtų smarkiai kritusios tuojau po rugiapiūtės, kai pradedama pardavinėti nauji javai. Kad jos perdaug nenukristų, valdžia griebėsi kai kurių priemonių kritimui

sulaikyti. Be kitų, apie kurias jau rašėme, Seimas priėmė įstatymą, pagal kurį valdžia įgaliojama imti mokesčius nuo miltų ir kruopų (po 3 auks. už 100 kg.), jeigu rugių kaina nukristų žemiau 20 auks. už 100 kg. Surinkti už tuos mokesčius pinigai būtų pavesti tam tikram fondui, kuris rems javų eksportininkus (primokės jiems už ekspotuojamus javus). Nuo šio mokesčio paliuosuojama ūkininkai, kurie mala javus arba daro kruopas savo reikalams. Šį mokestį mokės ne malūninkas, kuris gamina kruopas ir miltus, bet tas, kuris pas malūninką perka. Šis žinoma, paskui pakels kruopų ir miltų kainas ir galutinai tą mokestį sumokės vartotojas, kuris šiuos gaminius nusipirkęs suvartoja, t. y. dažniausiai miesto gyventojas, darbininkas.

Plinta snukio ir nagų liga

Apie šią baisią gyvulių ligą jau esame daug kartų rašę. Pasirodo, kad ji Lenkijoje smarkiai plinta. Dėl menkos sanitarinės priežiūros vis naujose vietose ji pasirodo, vis didesnį plotą užkariauja. Spauda jau rašo, kad net ir laukinės ožkos (sarnos) Tatrų kalnuose apkrėstos šia liga, nuo kurios šie laukiniai gyvuliai smarkiai dvesia. Dabar norima uždrausti šiuos gyvulius medžioti, nes manoma, kad medžiotojai užnešę šios ligos bakterijas į Tatrų kalnus. Be to, dabar policijos yra išleistas parėdymas pagal kurį svetimiems žmonėms, ypatingai pirkliams draudžiama eiti į svetimus tvartus, kur stovi gyvuliai.

Kas leis ir kas eis į svetimus tvartus, bus policijos baudžiamas. Visi gyvuliai, ypač raguočiai, kiaulės turi būti pardavinėjami ir perkami tiktai turguje, viešose tam tikslui skirtose aikštėse.

Audrų nelaimės

Mūsų krašte javų derlius šiemet yra gana geras. Visur javai ir kiti augalai, palyginti, neblogai užderėjo. Tačiau paskutiniu metu pradėję dažniau rodytis lietūs kai kuriose vietose gerokai javų ir kitų augalų derlių sugadino. Ypatingai sugadino labai ir daugelyje vietų buvusios audros. Pavyzdžiui Ašmenos apskrityje audros sunakino 10.000 ha įvairių javų ir kitų augalų. Tie plotai priklauso 800 ūkininkų. Taigi tiek ūkininkų, vien tik Ašmenos apskrityje neturės duonos ir kitų gaminių. Dar ir kitose vietose audros padarė daug nuostolių, apie kuriuos tačiau neturima žinių.

Dviratininkams žinotina

Kiekvienas dviračio savininkas, kuris nori juo važinėti viešaisiais keliais privalo jį užregistruoti valsčiuje ir išpirkti dviračio numerį. Jeigu perkama numemeris poriniuose metuose (1938, 1940), mokama už jį 4 auks. ir galioja jis 2 metams (pav. nuo 1938 m. pradžios iki 1940 m. pabaigos (o jeigu išperkamas neporiniuose (pav. 1937, 1939), tai kaštuoja 3 auks. ir galioja tik vieneriems metams. Mažamečiai iki 12 metų amž. negali dviračiu važinėti viešaisiais keliais. Dviratis privalo turėti gerai veikiančius stabdžius, iš užpakalio kairėje pusėje lemputę su raudona šviesa, skambutį prie rankų, be to, sutemus— priešakyje degančią lemputę. Važiuojant viešuoju keliu: 1) negalima važiuoti kelio viduriu, o tiktai dešine puse, 2) negalima važiuoti dviemi greta, bet tiktai vienam paskui kitą, 3) negalima ant dviračio rėmų vežti kito asmens, 4) negalima važiuoti nelaikant rankomis vairo, 5) negalima važiuojant kabintis prie vežimų, 6) negalima vartoti kitokių signalų, kaip skambutis, 7) negalima ant dviračio vežti gyvulių ir kitų daiktų, karie trukdytų judesius.

Kas nesilaikys šių nuostatų, bus baudžiamas pinigine bauda arba areštu. Nubaustas gali apeliuoti apygardos teisman.

Šių metų derlius Suvalkijoje

Derlius labai pareina nuo oro sąlygų, todėl ūkininkai, sėdami javus, nežino, koki jie bus pjaunami. Šie metai Suvalkijoje derliaus atžvilgiu yra geresni už praėjusius. Pavasaris prasidėjo labai anksti. Kovo mėnesį buvo šilta. Temperatūra laikėsi beveik visą laiką aukščiau nuliaus ir siekdavo net iki 17°C. Tas ūkininkus paragino anksti pradėti sėją. Daugumas vasarojų pasėjo kovo mėnesį. Balandžio visas mėnuo buvo šaltas. Naktimis temperatūra nukrisdavo žemiau nuliaus, o dieną pakildavo iki kelių laipsnių šilimos. Toks temperatūros svyravimas trukdė augalams dygti. Ūkininkai buvo jau nusiminę, kad pasėta sėkla žus. Gegužės mėnesį oro temperatūra buvo aukštesnė, tik jos svyravimai naktimis ir dienomis buvo irgi labai dideli. Pavz., naktį 8°C, o dieną 28°C. Balandžio ir gegužės mėnesiai buvo sausi. Taigi temperatūros nepastovumas ir kritulių stoka sudarė blogas sąlygas augalams dygti ir augti. Dar gegužės mėnesį atrodė, kad šie metai bus ypatingai blogi derliaus atžvilgiu žiemkenčiai po žiemos nukentėjo nuo pelėsių, vasarojus blogai dygo, pievos ir dobilai nežėlė.

Pagaliau gegužės 27—28 d. iškrito gausus lietus. Birželio mėn. lietaus ir šilimos buvo daugiau. Šiame laikotarpyje pradėjo taisytis žiemkenčiai ir vasarojus. Tik kaupiamieji dar vis silpnai atrodė. Kaupiamieji normaliai pradėjo augti birželio mėn. pabaigoje.

Kalbant apie derlius, negalima nepaminėti mineralinių trąšų veikimo. Įsteigus Punsko kooperatyvui „Talkai" mineralinių trąšų sandelį, ūkininkai rudenį ir pavasarį gana daug trąšų pirkosi. Ir, berods, nieks pirkęs nesigailį, nes mineralinių trąšų veikimas buvo labai žymus.

Šiemet suvalkijoje derlius neblogas. Rugiai grūdų augimo metu buvo puolami rūdžių. Daugiausia matėsi jų varpose ir todėl yra pažeistų jaunų grūdų. Nežiūrint to, grūdai ir šiaudai išaugo geri. Gerai užaugo ir žieminiai kviečiai. Žiemkenčių derlius apskritai vertinamas aukščiau vidutinio (3,4).

Vasariniai kviečiai buvo labai smarkiai užpulti rūdžių. Prieš plaukimą nudžiūvo beveik visi lapai. Todėl šiaudai silpni, varpos vidutinės. Vertinami žemiau vidutinių (2,8) Labai gerai užaugo miežiai — vertinami gerai (4).

Avižų derlius bus nevienodas: Žieminės, kaip suvalkiečiai vadina, pasėtos kovo mėnesį, bus geresnės, o sėtos po pavasario atšalimo — blogesnės. Apskritai galima jas vertinti aukščiau vidutinių (3.5).

Perniai ankštiniai visiškai žuvo, šiemet užaugo visai gerai. Bet dėl sėklos stokos labai mažai buvo jų pasėta. Vertinami labai gerai (4.5).

Kaupiamiesiems pavasarį ir pradžioje vasaros buvo per mažai šilimos. Burokai susitaisė liepos mėnesyje ir atrodo geriau vidutinių (3.5). Bulvės iki šiol galima žymėti tik vidutinėmis (3). Viena, kad blogai jos dygo, antra, kad silpnai auga. Nedygimo priežastimi greičiau siai bus sėklos pritroškimas duobėse. Mat, perniai kasamos bulvės atrodė jaunos, pilnai nesubrendusios ir todėl duobėse sugedo. Galutini kaupiamųjų derliaus rezultatai tik rudenį paaiškės.

Linai pasėti anksti — blogi, bet pasėti birželio mėn. pradžioje atrodo visai gerai (4).

Didžiausias ūkininkų dėmesys buvo nukreiptas į pievų ir dobilų žėlimą, nes šie augalai perniai katastrofališkai davė blogą derlių. Blogos oro sąlygos ir šiemet pakenkė pašariniams augalams, bet geriau užaugo, negu perniai. Pievos vertinamos žemiau vidutinių (2,5), o dobilai—viditiniai (3).

Suvalkijos sodai vaisių šiemet turi mažai: nes žydėjimo metu pūtė smarkūs šalti vėjai ir sutrukdė žiedų apsidulkinimą... Pagaliau buvo daug kenkėjų, kurie nemaža sunaikino jaunų vaisių. Todėl soduose vaisių derlius tenka vertinti žemiau vidutinio (2.5). Tik yra vienas džiuginąs reiškinys, kad visų rūšių medžiai šiemet davė gerus ūgius.

Pagaliau derlius priklauso ir nuo pasekmingo augalų nuėmimo nuo lauko. Išskyrus dobilus ir žieminius, visi kiti augalai dar auga, bet jau iš jų išvaizdos galima tikėtis, kad šiemet suvalkijoje derlius bus neblogas.

J. P.

Skaitykite ūkiškas knygas bei laikraščius ir mokykitės pavyzdingai ūkininkauti.

Linų klojėjimas ir mirkymas

Kaip jau esame rašę (žiūr. 12 „Ūkininko“ nr., 91 pusl. „Linų rovimas“), nurauti ir atitinkamai paruošti linai klojėjami arba merkiami šaknimis į viršų.

Merkdami ar klodami linus, norime nuo kitų stiebo dalių (spalių) atpalaiduoti jų pluoštą kuris yra prisiklijavęs prie spalių augaliniais klijais. Šį darbą atlieka bakterijos ir grybeliai. Šie maži mikroorganizmai pradeda veikti, kada linai nuo lietaus ar rasos kiek sudrėgsta. Vieni jų veikia daugiau klojėjimo pradžioje, kiti — gale. Be to, vieni labiau stiebo paviršiuje, kiti — giliau. Mikroorganizmų veikimo dėka, klijai pavirsta lengvai tirpstančiomis medžiagomis, kurias vanduo ištirpdo.

Paprasčiausiai atskiriamas pluoštas nuo spalių linų klojėjimu. Linų klojėjimas reikalauja mažiausiai darbo, bet užtat ir pluoštas dažniausiai gaunamas blogesnis. Mūsų klotinių linų pluoštas yra žymiai blogesnis už mirkytų linų.

Savo reikalams auginami linai dažniausiai klojami. Toki smulkūs linų pluošto gamintojai, mažiau taikydamiesi rinkos reikalavimams, gamina blogesnės kokybės klotinius linus. Be to, tuose rajonuose linai raunami pilnai pribrendę, o iš tokių linų, kaip anksčiau esame rašę, gaunamas blogesnis pluoštas. Sausakločių linų pluoštą blogina vėlyvas rovimas, nes tokių linų klojėjimas nusitraukia ligi vėlybojo rudens, kada vidutinė paros temperatūra yra žemesnė ir linams klojėtis mažiau palanki. Linai geriausiai klojėjasi šiltame ir drėgname ore. Taigi, vėliau nurautų linų geriau tą patį rudenį nekloti, bet laukti pavasario. Linai klojami anksti pavasarį, arba rugpiūčio mėnesį kada dalis laukų nuvalyta ir atsiranda vietos kloti.

Vieta linams kloti turi būti lygi arba nedaug nuolaidi ir, kiek galima, saugesnė nuo vėjų. Labai nelygioje vietoje linai sunku pakloti ir jie nevienodai klojėjasi. Vėjuotoje vietoje linai sudraikomi. Geriausia linus kloti nupiautoje antrametėje dobilienoje ar pievoje ir blogiau — ražienose. Klojant linus ražienose, vėjas jų nesudraiko ir lietus netaip priplaka prie žemės, kaip pievose. Priplakti prie žemės linai pakeičia spalvą ir, ilgiau pabuvę, nustoja tvirtumo. Tačiau pastebėta, kad ražienose linai ilgiau klojėjasi. Be to, surenkant nuo ražienų linus, prisigrėbia šiaudų, kurie trukdo tolimesnį apdirbimą.

Ūkyje linams kloti vieta paprastai pasirenkama patogesnė. Tačiau vis dėlto, renkant vietą, reikia vengti linus kloti durpynuose ir ypatingai ten, kur paviršiuje yra rūdžių. Rūdys veikia linų spalvą, nudažydamos juos rudai.

Linus, augusius skirtingose dirvose, skirtingu laiku sėtus, skirtingai tręštus, reikia kloti atskirai, nes jie nevienodai klojėjasi.

Linai klojami, kiek galima, tiesiomis eilėmis ir plonai. Plonai paskleidus, linai greičiau ir vienodžiau atsiklojėja. Klojant nukreipti linų šaknis į tą pusę, iš kurios dažniausiai pučia stipresni vėjai, kad mažiau juos sudraikytų. Klojant viena eilė atitraukiama nuo kitos, kad liktų tarp eilių nedidelis tarpas. Tiesa, kai kas pataria net linų galus vienus ant kitų užleisti, t. y. ant pirmos eilės paklotų linų šaknų užleisti antros eilės linų viršūnes. Tačiau tokius linus daug sunkiau apversti ir atsiklojėjusius surinkti.

Paklojus linus, paprastai jais nebesirūpinama. Tai galima iš dalies pateisinti, jei linai paklojami labai gerai. Tačiau, jeigu klojėjimo metu oras lietingas ir linus priplaka prie žemės, naudinga juos apversti ar bent nuo žemės pakilnoti. Tada linai vienodžiau klojėjasi. Storiau paklotus linus būtinai reikia apversti. Nurodoma, kad, sausam orui esant, o ypač, jei linai storiau pakloti, greičiau atsiklojėja viršuje esą stiebai, nes daugiau gauna rasos. Lietingu oru, priešingai, greičiau atsiklojėja apatinieji stiebai. Apverčiant nevienodas klojėjimas išsilygina. Linai apverčiami grėbliu, šakių kotu ar šiaip kartele. Linai geriau versti per šaknis. Verčiant per viršūnes, jos pasispaudžia ir linai lieka pasikėlę.

Klojėjimo ilgumas pareina nuo oro drėgnumo ir šiltumo. Drėgnu ir šiltu oru linai atsiklojėja per 3—4 savaites. Pasitaikius šaltesniam ir sausesniam orui, klojėjimas užtrunka 8—9 savaites ir net ilgiau. Toks ilgas klojėjimas neigiamai veikia pluoštą.

Kaip pažinti atsiklojėjusius linus? Pirmas linų atsiklojėjimo ženklas — tai stiebų papilkėjimas. Giedrią dieną atsiklojėjusių linų galūnėse galima pastebėti baltai blizgančius plaušelius, lengvai atsilupusius nuo stiebo. Atsiklojėjusių linų pluoštas, jį traukiant, lengvai atsilupa nuo stiebo Tačiau, norint tikrai nustatyti, ar linai atsiklojeję, reikia paimti iš įvairių vietų pavyzdžius, juos išdžiovinus išminti ir išbrukti. Gerai atsiklojėjusius linus brukant, spaliai lengvai išbyra.

Atsiklojėjusius linus reikia tuoj surinkti. Renkama grėbliu. Ilgiau palikus atsiklojėjusius linus nesurinktus, prasideda pluoštą jungiančių medžiagų irimas, duodąs trumpesnį ir pakulotą pluoštą. Jeigu linus suimti trukdo užsitęsęs lietus, tai reikia juos surinkti ir sustatyti. Sustatytų linų klojėjimosi vykimas susilpnėja ir pluoštas tiek nenukenčia. Be to, ir šiaip naudinga, prieš suimant linus, juos sustatyti, nes tada geriau išdžiūsta.

Suimti linai vežami į pastogę ir laikomi sausesnėje vietoje iki mynimo.

(B. d.).

Daugėliškio pieninei treji metai

Šių metų birželio mėn. suėjo treji metai, kai veikia Daugėliškyje Kooperatinė Pieno Perdirbimo Bendrovė „Gerovė“. Treji metai—neilgas laikotarpis, bet mūsų sąlygose daugiau reiškia, nei kitur dešimtmečiai. Per tuos trejus metus Daugėliškio pieninė sugebėjo išaugti į stiprų ekonominį vienetą, subūrusį daugiau, kaip 1400 narių.

Jei išanalizuotume padieniui Daugėliškio pieninės nors ir kuklią praeitį, tai rastume, kad ir per taip trumpą laikotarpį jos daug pergyventa, daug vargo išvargta ir tik lietuviškai užsispyrus ištesėta.

Reikia nepamiršti, kad tai yra pirmoji Švenčionių krašte pieninė. Jos pavyzdžiu įsisteigė Dūkšto, Adutiškio, Švenčionių, Mielegėnų ir Ignalinos pieninės. Tiesa, Mielegėnuose buvo ir seniau pieninė, bet netinkamai dvarininkų vadovaujama subankrutavo, užtraukdama ant narių kaklo neapibrėžtą atsakomybę už skolas. Žmonių nepasitikėjimą steigiama Daugėliškyje pienine dar padidino ir tai, kad svetimų agronomų anksčiau surinkti pajai Ignalinos pieni nei steigti buvo sumesti kaip balon, nei pieninė įsteigta, nei pajai grąžinta. Tie faktai daugėliškėnus baugino ir steigti pieninę buvo nelengva.

Bet ūkio gaminių kainų atpigimas ir savų žmonių pastangos pralaužė bendrą ūkininkų nepasitikėjimą nauja ūkio šaka. Pieninei įsikurti padėjo ir tai, kad ji pradėta organizuoti iš apačios—nuo pačių ūkininkų ir jiems duota visa valia savo iniciatyvai pareikšti. Pieninės vadovybę iškart į savo rankas paėmė patys ūkininkai ir jie lietuvių agronomų bei vietos klebono padedami pradėjo veikti. Daug kam nepatiko, kad patys ūkininkai ėmė tvarkyti savo reikalus, siūlėsi su savo globa ir patarnavimais neprašomi geradariai. Tačiau daugėliškėnai ūkininkai nepasitikėjo jais ir pradėtą darbą ir toliau varė patys.

1935 m. sausio 13 d. sušaukė steigiamąjį pieninės susirinkimą, priėmė statutą, išrinko valdybą, o jau birželio 11 d. priėmė iš narių pieną. Pirmą dieną 13 narių pristatė 129 ltr. pieno. Bet jau 1935 m. gale pieninė turėjo 204 narius, 2 filijas ir daugiau kaip 1300 litrų pieno per dieną.

1936 metais pieninė išaugo iki 7 filijų, 1306 narių ir 12.000 litrų pieno. Šitaip išaugusi pieninė kai kam nepatiko ir 1936 m. kovo mėn. buvo storastos įsakymu sulaikyta.

Bet nariai pripratę prie pieninės nenusileidžia, daro žygių ir vėl atgauti savo pieninę. Siunčia delegacijas storastijon, Žemės Ūkio Rūmuosna Vilniun, įrodinėja pieninės reikšmę ūkininkų

gyvenime ir galop laimi. Pieninė vėl veikia.

Visuotinan 1936 m. narių susirinkiman, kuris įvyko 30 rugpiūčio, gausiai suplaukė nariai, privažiavo daug svečių: Pieno ir Kiaušinių Sąjungos direktorius, Revizinės Sąjungos atstovas, apskrities ir rejono agronomai, žemės ūkio organzacijų atstovai, storastijos ir eilė kitų. Giria pieninės Valdybą, stebisi amerikonišku pieninės vystymosi tempu, įrodinėja, kad Daugeliškis yra pieningiausias rajonas, kad čia labiau, nei kitur nariai užinteresuoti pienininkyste ir todėl reikią statyti naujus pieninei namus ir mechanizuoti pačią pieninę. Tam tikslui siūlo 40.000 paskolą ir visokeriopą paramą. Žodžiu, pasiūlymai pilasi kaip iš gausybės rago. Pieninės valdyba, išnaudodama pasiūlymus, paduoda prašymą paskolai, išdirba planus mechanizacijai ir visa tai įteikia atatinkamiems organams. Bet baigiasi 1936 metai, o apie paskolą ir mechanizaciją tylu. Papučia kiti vėjai, pasiūloma pririnkti valdybon ir tarybon naujų žmonių, patį pieninės centrą perkelti iš Daugėliškio Ignalinon. Suvaržomas naujų filijų steigimas Pašaminėje, Peleniuose, Baltėniškėje. Valdyba sumoka eilę pabaudų už tariamąjį nešvarumą, terminų nesilaikymą ir kita.

1936 metų visuotinan susirinkiman (13.VI 37 m.) suvažiavę ponai atstovai atvirai pasiūlo perkelti Daugėliškio pieninės centralę į Ignaliną ir ten įsteigti rejoninę pieninę, prie kurios priklausytų Švenčionys, Mielagėnai, Daugėliškis ir Dūkštas.

Apie paskolą ir mechanizacija Daugėliškio pieninės jau visai nekalbama. Visi nariai vienbalsiai šį pasiūlymą atmetė, įrodinėdami, kad Ignalina ne pieningas rajonas ir ten pieninė neturės naturalių gyvavimo sąlygų.

Matydami nepalaužiamą narių nusistatymą dėl pieninės palikimo Daugėliškyje ponai atstovai išvažiavo, pagrasę, vistiek savo atsieksią. Ilgai laukti nereikėjo. Dar tais pačiais metais rudenį Ignalinoje buvo įsteigta nauja pieninė, pasivadinusi rejonine. Įsisteigusi Ignalinoje pieninė pradėjo knistis po Daugėliškio pieninės pamatais. Klastingu būdu paveržė dvi Daugėliškio filijas: Vielonis ir Biečiūnus, iš kurių dabar pirmutinė merdi, o antroji visai neveikia. Vielioniškiai nariai, netekę savo filijos Vielonyse, susiorganizavę veža pieną tiesiog Daugėliškio pieninės centralėn. Ignalinon perėjo tik rusai ir negausūs šlėktos. Mat, Ignalinos pienine žmonės nepasitiki, bijo jos skolų ir tvarkos. Pastaroji gi, turėdama visokeriopą paramą, įsteigia savo filijas Daugėliškio rajone: Kiniūnuose ir Paringyje, norėdama susilpninti Daugėliškio pieninės gretimas filijas: Šiūlėnus ir Ropiškę.

Tačiau konkurenciniais tikolais įsteigtos filijos neatsiekė savo tikslo: dirba su nuostoliais, išmoka už pieną pigiau, nei Daugėliškis ir savo poniška tvarka narių nevylioja. Tuo tarpu Daugėliškio pieninei neleidžiama naujų filijų įsteigti. Tą parodė Ožionysė steigiama filija. Tai, girdi, perarti nuo centro, nuo kitų filijų, tai neturės pieno ir t. t. Į paduotą dėlei to skundą žemės ūkio rūmai iki šiol nieko neatsakė.

Bet pieninių įstatymai ir reikalavimai Daugėliškiui taikomi visu griežtumu. Visur turi būti pavyzdinga švara ir tvarka.

Daug nervų ir triuso kainavo Daugėliškiui paskutinieji metai, bet baigė juos pieninė žymiai sustiprėjusi.

Nariai išmoko labiau vertinti ir branginti savo pieninę, valdytis ir tvarkytis pagal naujausius reikalavimus. Šuliniai, pompos, šaldytuvai, įvairūs aparatai ir apskritai visa tai, ko reikalauja nauji pieninių įstatymai, Daugėliškyje yra. Centralė ir jos 5 filijos atrodo kaip lėlės, palyginus su Ignalinos ir kitomis apylinkės pieninėmis. Perdirbamas pieno kiekis taip pat padidėjo. 1938 m. birželio mėn. Daugėliškio pieninė perdirbdavo per dieną daugiau, kaip 13.000 litrų pieno, iš kurio pagamindavo daugiau, kaip 570 kg svesto. Tai didžiausia produkcija, kokią Daugėliškio pieninė buvo pasiekusi per tuos trejus metus. Apskritai, Daugėliškio pieninė savo produkcija yra didžiausia Vilniaus ir Balstogės Vaivadijose.

Vaizdžiai charakterizuoja Daugėliškio pieninės veikimą šie skaičiai:

Metai	Narių skaičius	Filijų skaičius	Perdirbta pieno ltr.	Gauta už sviestą auks.	Nariams išmokėta auks.	Pajų kapitalas	Inventorius	Amortizacijos kapitalas	Atsargos kapitalas	Pelnas
Nuo VI 1935	204	2	241.615 1/2	27.704,78	23.841,55	573,89	2.442,10	235,17	205,50	113,27
1936	1006	7	2.230.970 1/2	207.349,13	184.088,07	7.068,82	10.594,45	1.293,61	759,5[illegible]	53,80
1937	1133	7	2.404.935 1/2	276.883,82	238.045,16	12.407,76	13 879,9[illegible]	3.369,49	1.381,27	1.592,89
1938/VI	1400	5	1 236.179 1/2	130.392,10	110.947,05	13.589,01	14.560,91	—	1.538,27	—
Iš viso .	1400	5	6.113.701—	642.329,83	556.921,73	13 589,01	14.560,91	3.364,49	1.538,27	—

Kaip matyti iš lentelės, per trejus metus pieninė perdirbo 6 milijonus litrų pieno, išmokėdama nariams virš pusės milijono auksinų. Tai labai daug! Užtat ir sekvestratorius Daugėliškio valsčiuje retas svečias.

Pieninės pasisekimas glūdi tame, kad ji pradėjo veikti be skolų ir visą laiką buvo ir yra pačių ūkininkų tvarkoma.

Nepasitaiko joje išnaudojimo, jokių suktybių, todėl ir turi narių tarpe pasitikėjimą. Kiekvienas narys yra pienine užinteresuotas ir jo balsas pieninėje yra šeimininko balsas. Jis čia gali drąsiai pasisakyti, kas jam nepatinka, kas taisytina, kas reikia įvesti ar atmesti. Kitose pieninėse to nėra: iš narių reikalaujama tik pieno, o tvarko jį kiti, kurie dažnai patys pieno visai nestato, todėl ir nariai jiems terūpi tik tiek, kiek iš jų gali pasinaudoti.

Daugėliškio ūkininkai tą įvertino ir šiendieną jų nieks nepavylios prisidėti prie Ignalinos ar kitos kurios pieninės, ne ūkininkų tvarkomos. Pabuvę šeimininkais—bernauti nenori!

Kad ir sunkiai tenka dirbti, bet rankų nenuleidžiama ir pasitikėjimo savo jėgomis nepametama. Žadiniai, mat, kely radiniai. Tiesa, Daugėliškiui plėsti rajoną šendieną neįmanoma, bet pakelti pačių karvių produkciją stiprinti centralę ir esamas filijas yra galimumų ir prie to einama.

Centralė duoda dabar beveik pusę viso pieno, t. y. daugiau kaip 5000 litrų per dieną.

Ir kur čia ūkiškų veiksnių logika, iš Daugėliškio padaryti filiją, o centralę perkelti į Ignaliną, kur vasaros metu yra vos 300 litrų pieno!

Bet argi tai svarbu?

Daugėliškio pieninė, įžengus į ketvirtus metus, mano dar labiau išaugti ir sustiprėti. Nauji nuosavi namai ir nors dalina pieninės mechanizacija — tai Daugėliškio pieninės gyviausi reikalai.

Reikia tikėtis, kad jei nugalėjo tiek kliūčių, įveiks ir tas, tik reikia gero narių susiklausymo ir bendro reikalo supratimo, o to Daugėliškėnams netrūksta. *J.*

Ūkininkai užsisako mineralines trąšas tik savo kooperatyvuose

Jau prasidėjo mineralinių trąšų užsisakymo sezonas. Mūsų ūkininkai ir anksčiau kasmet susirašydavo ir užsisakydavo trąšas per savus kooperatyvus. Bet tokių, žinoma, buvo tik dalis. Dauguma pirkdavosi trąšas kur tik pasitaikydavo, nedarydami skirtumo, ar tai savo kooperatyve, ar pas žydus. Taip šiemet jau neturi būti. Turime savo koaperatyvus ir juos organizuojame ir plečiame tik tam, kad iš jų turėtume naudą, kad jie mus aprūpintų visomis prekėmis, neišskiriant ir trąšų. Kokią gi turėsime iš kooperatyvo naudą ir kaip kooperatyvas galės gerai veikti, jeigu daugumą prekių pirksime pas žydus, kurie konkuruoja su mūsų kooperatyvais ir kad pramanytų, tai juos sunaikintų Lietuviai ūkininkai savo kooperatyvus gali palaikyti ir paremti, pirkdami juose visas prekes. O koope-

(Pabaigą žiūr. 112 puslap.)

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

Tikslo siekiant

Jeigu nori ką nors žymesnio nuveikti, niekuomet nestovėk vietoje, bet nuolat veržkis pirmyn ir pirmyn. Tik per nuolatinį veržimąsi pirmyn, per nenuilstamą darbą nueisi toliau—daugiau pasieksi. O pas jaunuosius tų tikslų, siekimų daugiausia yra. Nes jaunuomenė yra gyvenimo variklis, duodąs gyvenimui naujų formų, idėjų.

Ir tu, jaunasis ūkininke esi dalelė milžiniško gyvenimo rūmo, tu savo jaunatviška energija, užsimojimais kuri sau gražesnį rytojų; per savo gerovę siekti tėvynės Lietuvos gerovės ir kartu sieki visos žmonijos šviesesnės ateities.

Kiekvienas daromis priemonėmis siekiamas tikslas yra geras ne vien pačiam, bet ir plačiai visuomenei. Nes atskiri asmens sudaro šeimas, tautas, visą žmoniją. Juo tas asmuo bus vertingesnis, juo bus ir visa tauta bei žmonija vertingesnė. Kiekvienas jaunuolis privalo turėti savo gyvenimo tikslą ir jį visomis galiomis siekti. Žmogus be tikslo, kaip laivelis be irklų, mėtomas gyvenimo bangų. Bet tikslų vienokių ar kitokių atsiranda pas kiekvieną, tik tiems tikslams pasiekti gal ne visiems pakanka ištvermės. Žiūrėk, vienas suklupęs pirmame bandyme, nustoja jėgų—numoja ranka, kitas pergreitai ir lengvai pasiekė pirmojo bandymo gerų vaisių ir džiūgauja — stovi vietoje, nes mano viską galįs pasiekti. Pirmieji suklupimai yra laidas į tolimesnius laimėjimus; pavojingesnis yra pirmas perlengvas laimėjimas, kuris kartais užmigdo pastangas. O pasitenkinimas—gerėjimasis atliktu darbu ir nesiveržimas toliau, yra senatvės požymis. Kas gi iš mūsų, jaunieji, norėtų būti seniais, tūpčioti vietoje?

Būkite atsargesni, pirkdami skiepus

Tenka girdėti, kad mūsų kaime priviso labai daug įvairių agentų, kurie nešiojasi ant gražaus popierio nutrauktas arba nupieštas dalges, įrankius, sėklas, skiepelius ir kitokius daiktus ir pardavinėja ūkininkams. Tokis pirkimas yra lygus pirkimui katės maiše. Nors jau daug kartų mūsų ūkininkai buvo tų agentų prigauti, tačiau vistiek nesiliauja pas juos pirkinėję. Kai tik ateina toks ponaitis, parodo gražias savo prekių nuotraukas, prikalba dailių žodelių, žiūrėk, mūsų žmogus ir sutirpo. Sutinka su agento pasiūlymais, sąlygomis, pasirašo pasižadėjimą ir mandagiai atsisveikinęs laukia pažadėtų prekių. Kai jos ateina, ūkininkas pradeda keiktis. Pasirodo, kad prekės daug menkesnės, negu ant popieriaus atrodė ir daug brangesnės, negu buvo susitaręs. Dažniausiai tos prekės tenka išmesti. Ir pinigai išleisti ir prekės nėra. Nors toki atsitikimai labai dažnai pasitaiko ir visi juos žino, tačiau vistiek mūsų ūkininkai duodasi mulkinami.

Dabar tenka girdėti, kad Švenčionių apylinkėse lankosi agentai, turi tų skiepų nuotraukas ir tvirtina, kad užsisakę gaus tokius pat skiepus, kaip ir nuotraukoje. Kai kurie ūkininkai nuo agentų nenori pirkti, bet kai kurie, nors ir abejoja, tačiau užsisako. Dėl to norėtume pasakyti štai ką. Pas agentus nereikėtų pirkti jokių prekių, ypač jeigu jų neturi su savim. Ypatingai reikia saugotis agentų, kurie pardavinėja vaismedžius. Nes vaismedis bus geras tik tuo atveju, jeigu jis bus sveikas, nepersenas ir tokios atmainos, kokia mūsų krašte dera. Skiepai iš Lenkijos gilumos mūsų kraštui visai netinka. Jie čia iššąla, blogai auga ir duoda menkus derlius. Be to, iš kitur atvežti vaismedžiai esti tokių atmainų, kurios mūsų krašte yra netinkamos. Bet svarbiausia, kad šitie agentai perka tokius medelius, kurie esti nesveiki arba jau peraugę. Dažniausiai agentai turi didelius skiepų kiekius, kuriuos nupirko pas augintojus kaip netinkamus. Nuperka juos pusdykiai. Pavyzdžiui, medelyne medeliai suserga šaknų vėžiu. Toki skiepai reikia sunaikinti. Bet pasisuka agentas ir nuperka tuos skiepus. Nors jie ir gražūs, bet visai netikę. Ūkininkams parduoda kaip sveikus. Tik po kiek metų medeliai nustoja augę ir žūsta. Žodžiu, pas agentus skiepų nepirkite.

Gerų skiepų galima užsisakyti pas lietuvius agranomus arba savo kooperatyvuose ar pieninėse. Kai paaiškės skiepų kainos, paskelbsime jas ir „Ūkininke". Taip pat duosime vėliau smulkesnių nurodymų, kaip skiepus užsisakyti ir kokios jų atmainos mūsų klimatui tinka. Todėl nereikia klasyti jokių agentų, kurie važinėdami apsuka ūkininkams galvas, norėdami gerai pasipelnyti, bet reikia sekti „Ūkininke" dedamas žinias apie skiepus, tai viską žinosite.

Agentams ūkininkai apmoka visas kelionės išlaidas ir sumoka už blogus skiepus, kaip už gerus. Atminkite tik tai, kad dabar gerų medelių netaip lengva yra gauti, kad parduodant juos, net reikėtų siuntinėti agentus. Gera prekė neieško pirkėjo ją pirkėjas pats randa. Tik blogai prekei reikalingi iškalbingi ir apsukrūs agentai.

Jaunimas ir mokykla.

Mūsų tėvai, žinoma, ne visi, yra įsitikinę, kad ūkininku gali būti kiekvienas nemokša. Todėl daugelis ūkininkų gabiausius vaikus stengiasi paleisti mokytis į bendro lavinimo mokyklas (gimnazijas), kad jie pasidarytų mokyti „ponai", o mažiau gabius palieka ūkinikauti, pamokydami šiuos vos skaityti ir rašyti. „Šitas ūkininkaus — sako tėvas, —tai jam nereikia jokio mokslo". Bet šitokis galvojimas yra labai neteisingas. Ūkininkauti gerai sugebės tiktai gabus, išmokslintas sūnus. Bemokslis, menkai skaitąs ir rašąs negalės sutvarkyti savo ūkio tinkamiau. Jis ūkininkaus, kaip ir jo tėvas. Taigi jis nepadarys jokios pažangos, skurs panašiai, kaip ir tėvas. Tuo tarpu dabar gyvenimas sparčiai eina priekin. Ūkininkas dabar turi daug daugiau išlaidų. Todėl jeigu jis nori geriau gyventi, privalo daugiau turėti ir pajamų. Tų pajamų iš ūkio galės gauti tik tada, kai geriau ūkininkaus, kai tinkamiau sutvarkys savo ūkį. Bet jeigu jis vaduosis vien savo tėvo nurodymais ir praktika, tai to padaryti neįstengs. Jam reikės dar labiau skursti, negu tėvui.

Jeigu turėtume geras sąlygas, tai privalėtume visi mokytis ūkininkauti, privalėtume stoti į ūkiškas mokyklas. Pavyzdžiui, Lietuvos Valstybėje stengiamasi pristeigti tiek ūkiškų mokyklų, kad visi, kurie tik nori, galėtų pasimokyti. Kurie neįstengia įstoti mokyklon, tie dalyvauja Jaunųjų Ūkininkų Organizacijoje, kuri irgi yra ūkio mokykla. Tuo būdu norima, kad visi ūkininkai būtų išėję ūkio mokyklas, kaip yra kultūringoje Danijoje, Olandijoje ir kitur.

Mes gyvename sunkiose sąlygose. Mokyklų, kuriose galėtume lietuviškai pasimokyti ūkininkauti, visai neturime. Neleidžiama mums lavintis susibūrus į Jaunųjų Ūkininkų organizacijas. Bet visgi mes privalome ieškoti priemonių, kad galėtume kiek pramokti. Jeigu mums permaža lietuviškos ūkiškos knygos, laikraščio, tai stokime į žemąsias žemės ūkio mokyklas, nors ir lenkiškas. Nors jų yra irgi nedaug, tačiau kiekvienoje apskrityje yra, būtent 11 mėnesių, kuriose mokslas prasideda sausio mėnesį. Šiose mokyklose besimokinantiems valsčiaus valbyba privalo net pašalpas pripažinti. Todėl, kas tik gali, privalo stengtis įstoti į šias mokyklas, reikalaudamas, kad valsčiaus valdyba pripažintų ir pašalpą.

Tik kiekvienas lietuvių, patekęs į tą mokyklą, privalo pasilikti tuo, kuriuo buvo. Reikia kiekvienam stipriai laikytis savo įsitikinimų, nesileisti į tai, kas galėtų sudarkyti tautišką sielą.

Ir šiemet rinkite laukinių obelių ir kriaušių sėklą

Laukinių obelių ir kriaušių sėklos mūsų krašte gerai perkamos kasmet. Mat, mūsų krašio laukiniai vaismedžiai yra labai atsparūs šalčiams, todėl labai perkami vison Lenkijon.

Kas turės parduoti daug laukinių obelių ar kriaušių sėlos, tesikreipia „Aido" redakcijon raštu—bus nurodyta pardavimo vieta ir kaina. Kaip paruošti laukinukų sėklą pardavimui, jau buvo kelius kartus rašyta perniai ir užperniai „Mūsų Artojuje", o vėliau ir „Ūkininke" dar plačiau parašysime.

TEISIŲ PATARĖJAS

Nusikaltimai dėl turto

Kaip ir kitos žmogaus gyvenimo sritys taip ir turtas yra įstatymais saugojamas, o nusikaltėliai dėl jo yra baudžiami. Nusikalsti dėl turto arba, aiškiau tariant, prieš svetimą nuosavybę galima įvairiais būdais, kuriuos įstatymai numato. Mūsų krašte dažniausiai pasitaikančiu šios srities nusikaltimu yra vagystė. Apie vagystę kalbama baudžiamojo kodekso 257 straipsnyje. Įstatymas skamba: „Kas paima svetimą turtą prisisavinimo tikslu, bus baudžiamas iki 5-ių metų kalėjimo. Jeigu pavagiama mažos vertės turtas būtinam reikalui (pvz. gabalas duonos alkiui numalšinti), tai teismas nusikaltėlio gali visiškai nebausti. Jeigu pavagiama kas nors iš artimųjų, pvz. žmonos, tėvų ar brolių, tai teismas nusikaltėlį baus tik tuo atveju, kai to reikalaus nuskriaustasis. Pagal įstatymą, pavogtas daiktas turi būti kieno nors nuosavybe, nes kitu atveju jo pasisavinimas nebus vagystė, Pavyzdžiui, pasisavinęs atklydusį gyvulį arba rastus kelyje pinigus negali būti traukiamas atsakomybėn už vagystę. Kad būtų vagystė, reikia, kad nusikaltėlis imtų svetimą daiktą pasisavinimo tikslu. Jeigu, pvz., kas paima svetimą arklį iš ganyklos tuo tikslu, kad nujoti į miestelį nusipirkti tabakos, tai negali būti traukiamas atsakomybėn už arklio pavogimą. Pavogti galima ir bendrai valdomą turtą, pvz., broliai bendrai turi arklį ir vienas iš jų tą arklį parduoda, o pinigus sau pasiima, tai kiti broliai gali jį patraukti atsakomybėn už vagystę. Pasitaiko atsitikimų, kad žmogus gali būti kaltinamas savo turto vagyste. Pvz., atiduodame savo draugui palaikyti pinigus, o vėliau, kai jis užmiega vagystės tikslais ištraukiame iš jo kišenės pinigus ir pasirodo, kad tai yra tie patys pinigai, kuriuos davėme jam palaikyti. Tam tikra vagystė yra plėšikavimas, kada nusikaltėlis pasisavina svetimą daiktą jėgos, prievartos ir ginklo pagelba. Tokį nusikaltėlį teismas smarkiau baudžia. Bausmė yra numatyta iki 10 metų kalėjimo. Kai plėšikas žmogų nužudo ar sužaloja, tai ir už tai yra baudžiamas atskirai. Panašus į vagystę yra pasisavinimo nusikaltimas. Skirtumas čia yra tik tas, kad pasisavinti galima tik tokį daiktą, kurį jau turime pas save. Pavyzdžiui, laikome savo kaimyno gyvulį ir paskui parduodame kaip savo. Šiuo atveju nusikaltėlis baudžiamas iki trijų metų kalėjimo.

Naujas nusikaltimas dėl turto yra prievarta turto naudojime. Pavyzdžiui, grasome kaimynui, kad jis parduotų savo arklį, nes kitaip jį užmušime. Apie šitokius nusikaltimus kalba 261 baudžiamojo kodekso straipsnis ir numato iki 10 metų kalėjimo. Traukti atsakomybėn nusikaltėlį galima tik tuo atveju, jeigu jis savo grasinimą įvykdė, t. y. jeigu užmuše arklį, arba, jeigu grasinimas paveikė savininką ir jis gyvulį pardavė.

Svetimo turto sužalojimas ar sunaikinimas yra nusikaltimu. Nusikaltėlis baudžiamas iki 2 metų kalėjimo ar arešto. Jeigu sužalotas daiktas yra mažos vertės, tai teismas gali bausmę sušvelninti. Nusikaltėlis baudžiamas tik tuo atveju, jeigu nuskriaustasis to reikalauja. Iš to išeina, kad nusikaltėlis gali prašyti nuskriaustojo, kad jis jam dovanotų ir bausmės nereikalautų. Kad nusikaltėlis būtų nubaustas, reikia įrodyti, jog jis tyčia sunaikino ar sužalojo kokį daiktą, nes už atsitiktinį sužalojimą žmogus nėra baudžiamas. Taip pat nebaudžiama ir už savo turto sužalojimą.

Mūsų krašte plačiai paplitęs nusikaltimas — apgavystė. 264 str. sako: „kas pasipelnijimo tikslais apgauna žmogų ir tuo būdu jį nuskriaudžia, bus baudžiamas iki 5 metų kalėjimo. Mažesnės vertės atsitikimuose bausmė bus sušvelninta". Pavyzdžiui, parduodame ligotą arklį kaip sveiką. Pirkėjas gali mus traukti atsakomybėn už apgavystę tik tuo atveju, jeigu įrodys pasipelnijimo tikslus. Kai įkalbame kaimynui, kad nuvažiuotų į miestą, nes ten yra atsiųsta jam pinigai, tai tuo būdu nenorime pasipelnyti ir už tokią apgavystę baudžiami nebūsime. Tam tikra apgavyste yra išnaudojimas bepročio, nepilnapročio ar apskritai tamsaus žmogaus. Pavyzdžiui, paskoliname nuo beraščio pinigų ir duodame jam kokį popiergalį, sakydami, kad tai yra vekselis. Išėjus šitai apgavystei aikštėn, nusikaltėlis bus baudžiamas iki 5 metų kalėjimo.

Nusikaltimu taip pat yra skolos reikalavimas, kurią prieš tai skolininkas yra grąžinęs. Nusikaltėlis baudžiamas iki 3 metų kalėjimo. Pavyzdžiui skolininkas grąžino skolą, bet vekselio neatsiėmė, o išnaudodamas tai skolintojas, parduoda vekselį bankui arba per teismą pareikalauja, kad skolininkas antru kartu jam skolą sumokėtų.

Labai paplitęs yra nusikaltimas numatytas 268 str. Įstatymas sako: „Kas išnaudodamas sunkią žmogaus padėti sudaro su juo sutartį, pagal kurią gauna iš to žmogaus neproporcingai daugiau, negu pats duoda, bus baudžiamas iki 5 metų kalėjimo". Pavyzdžiui, žmogus serga ir neturi kas jį nuveža pas gydytoją, o išnaudodamas tai kaimynas sutinka jį nuvežti, bet su sąlyga, kad jam sumokės 100 auksinų. Šitas straipsnis apima ir didelių nuošimčių lupimą. Pavyzdžiui, žmogus neturi ko valgyti, o kaimynas paskolina jam pinigų maistui pirkti, bet ima nuo jo 20 nuošimčių. Šiais atsitikimais įstatymai leidžia imti daugiausia 10 tą nuošimtį. Kad nusikaltėlis būtų nubaustas, reikia, kad jis išnaudotų sunkią kito padėtį. Jeigu, pvz., skoliname kaimynui pinigus degtinei, tai čia nėra sunkios padėties ir galime imti nuošimtį kokį norime. Be to, nusikaltėliui reikia įrodyti, jog jis žinojo, imdamas didelius nuošimčius, kad jo skolininkas yra sunkioje būklėje.

Taip pat dažnu nusikaltimu yra, kada žmogus valdydamas kaimyno turtą, veikia jo nenaudai. Pavyzdžiui, žmogus išvažiuoja užsienin, o savo turtą palieka patikimam kaimynui valdyti, o tas gi veikia jo nenaudai, apleisdamas ūkį, nenaudingai pardavinėdamas inventorių ir t. t. Šiuo atveju reikia kaltininkui įrodyti, kad jis tyčia veikė mūsų nenaudai. Jeigu paliekame ūkį tokiam žmogui, kuris apleidžia jį, nemokėdamas ūkininkauti, tai nebus baudžiamas. Kam bus įrodyta, kad tyčia ir sąmoningai veikė mūsų nenaudai, bus nubaustas iki 5 metų kalėjimo.

Baudžiamasis kodeksas numato dar eilę kitų prieš turtą nusikaltimų, bet mūsų krašte jie labai retai pasitaiko ir todėl yra nesvarbūs.

P—s.

Ats. Vėgėlei. Kadangi skolinant rugius, tėvas nustatė jų kainą ir skolininkas galėjo atiduoti arba rugiais arba pinigais, o iki šiol dar negrąžino, tai gali tamsta pagal savo nuožiūros pasirinkti. Turi pareikšti kaimynui, kad nori atsiskaityti, o jau jo sutikimas nesvarbus. Tokį pareiškimą reikia duoti arba raštu arba žodžiu prie liudininkų. Jeigu tamsta esi kaimynui daugiau skolingas, negu jis tamstai, tai, atsiskaitęs, skirtumą turi tuojau kaimynui grąžinti. Atsiskaityti galėtumet ir tada, jeigu abiejų skolų mokėjimo datos ir vietos skiriasi ir nesutinka. Tik tada negalėtum skolos atsiskaityti, jeigu kaimynas būtų tamstai pinigų nepaskolinęs, o tik davęs išlaikyti, arba tamsta būtum juos savavališkai paėmęs.

Ats. J. K. Žiūrėkite „Ūkininko" Nr. 4 atsakymą Švaicarui. Šis atsakymas tiks ir tamstos paklausymui.

Ats. Vladui. Licitacija yra teisėta, nes nuo jos suėjo daugiau kaip vieneri metai ir žemės pirkėjas turi pasidaręs teisėtus dokumentus. Belieka tamstai pasiimti iš teismo depozito pinigus ir pagerinti žmonos vedamą ūkį. Kadangi tamstos valsčiuje yra *strefa*, tai abejojame, ar gausite leidimą žemei pirkti, ypač, kai buvote baustas už kontrabandą. Amnestija panaikina ne bausmę, bet tik jos atlikimą. Galite prašyti pirkėjo, kad per kurį laiką neduotų teismo antstoliui sprendimo dėl tamstos eksmisijos. Jeigu pirkėjas nesutiks laukti, tai geriau savo valia išsikraustykite iš ūkio, nes kitu atveju turėsite mokėti antstolio išlaidas, kurių susidarys virš 50 auks.

P—as.

ratyvai duos ūkininkams tada naudą, kai darys dideles apyvartas, bus stiprūs ir nereiks jiems kovoti su privatiškų pirklių pinklėmis.

Jei norime patys iš ankstoapsirūpinti visomis reikalingomis trąšomis ir jei norime, kad kooperatyvai turėtų daugiau pelno užsakinėdami trąšas, tai reikia iš anksto, jau dabar, užsisakyti visiems trąšas kooperatyvuose. Užsisakant, geriau būtų dar įmokėti kooperatyvui, nors po porą auksinų rankpinigių už kiekvieną užsakytą trąšų maišą. Tada kooperatyvas žinos tiksliai, kiek jam reikia pristatyti trąšų ir žinos, kad visas trąšas ūkininkai išpirks.

Anksčiau atsitikdavo taip, kad kooperatyvai užsakydavo trąšų permažai, tada trąšų pritrūkdavo kooperatyvuose, o žydai nesibijodami, kad kooperatyvas pamuš jiems kainas, pabrangindavo trąšas net 2 auks. už maišelį.

Kitais atvejais kooperatyvai pristatydavo trąšų perdaug, tada dalis jų likdavo kitam sezonui. O tas taip pat negerai, nes ir trąšos genda ir kooperatyvas turi iš to nuostolių. Kadangi mes patys ūkininkai esame kooperatyvų savininkais ir šeimininkais, tai ir kooperatyvo pelnas ar nuostoliai mums patiems tenka. Todėl stenkimės nedaryti sau nuostolių, o tik pelnykime visa kas galima.

Kiti sako, kad trąšos ir kooperatyve vienodai kaštuoja, kaip ir pas žydus, tai koks čia skirtumas, kur pirkti. Tas tiesa, kad trąšos vienodai visur kaštuoja, nes visi jas perka tuose pačiuose fabrikuose ir tomis pačiomis sąlygomis, tai ir parduoti negali nei pigiau nei brangiau. Bet reikia atminti dar ir antras dalykas, tai tas, kad mums turi būti ne vistiek kas iš trąšų prekybos gauna pelno, ar mūsų pačių kooperatyvas (kitaip sakant, mes patys, nes dalis pelno nariams grąžinama, kaip devidendas), ar koks nors Abramke, kuris su mumis tuo pelnu nepasidalina. *Č.*

Už vaikus atsako tėvai

Lenkijos valstybės įstatymai skirsto teisinę tėvų atsakomybę į dvi rūšis: 1) kriminalinę ir 2) civilinę. Ši dvejopos rūšies atsakomybė taikoma tėvams tik tada, kai jų vaikai yra nepilnamečiai arba mažapročiai. Pagal įstatymus, nepilnamečiu laikomas tas, kuris dar nebaigė 21-rių metų, o mažapročiu, kuris negali pakankamai suprasti savo veiksmų reikšmės. Be tėvų už nepilnamečius ir mažapročius atsako retkarčiais ir svetimi, kurie sutartimi ar valdžios sprendimu įpareigoti juos prižiūrėti ir globoti.

Apie kriminalinę tėvų atsakomybę kalba baudžiamasis statutas, kuris numato tam tikras tėvams bausmes už teisės nustatytų pareigų nevykdymą vaikų atžvilgiu. Bausmės tos yra šitokios: kalėjimas, areštas, piniginė pabauda, tėviškų teisių atėmimas ir p. Pagal kalbamąjį statutą ir jam panašius įstatymus kriminaliniai tėvai atsako už savo nepilnamečių ir pilnamečių, bet mažapročių vaikų darbus, bet už sveikatą, gyvybę ir medžiaginę buitį ne visuomet, o tik tam tikrais, įstatymų numatytais, atsitikimais. Todėl paprastai tėvai baudžiami ne už pačius savo vaikų darbus, bet už tai, kad juos permenkai prižiūri arba globoja. Baudžiamasis statutas išskaičiuoja visus neleistino tėvų apsileidimo atsitikimus. Pavyzdžiui, tėvai yra baudžiami už neturinčių dar 13 metų vaikų pametimą (pamestinukai), už tai, jog nieko neduodami, priveda juos prie skurdo, kaip ir už tai, kad, būtinam reikalui esant, nesaugoja ir negina jų nuo mirties pavojaus. Taip pat tėvai atsako prieš įstatymus, jei verčia savo vaikus elgėtauti.

Ką nors globoti ar prižiūrėti žmonės paprastai įpareigojami arba įstatymu, arba sutartimi. Tačiau pasitaiko kartais gyvenimo praktikoje, kad tokia pareiga uždedama valdžios sprendimu, pav. teismo. Tuomet vaiko prižiūrėtojas yra atsakomingas, t. y. būna baudžiamas už apsileidimą pareigose, kai tik jo globotinis padaro tokį darbą, kuris yra įstatymų draudžiamas (nusikaltimas.

Čia minėti ypatingos tėvų atsakomybės atsitikimai nėkiek nemažina jų kriminalinės atsakomybės apskritai imant. Mat, be to jie atsako už savo nusikaltimus kaip paprasti nusikatėliai. Todėl, jeigu tėvai prikalbinėja, padeda ar išvien su savo vaikais padaro kokį nors nusikalstamą darbą, gali būti baudžiami tuo pat metu kaip už nusikaltimus prieš vaikų priežiūrą ir globą, ir kartu kaip paprasti kiršintojai, pagelbininkai ir bendrininkai.

2) Civilinę tėvų atsakomybę už savo vaikus, be kitų įstatymų, numato visų pirma pasižadėjimų kodeksas (Dz. U., Nr. 82, poz. 598, dn. 27-X.-1933 r.). Pagal kodeksą, visai kitaip, nei tai yra baudžiamojoje teisėje, tėvai už savo nepilnamečių ir mažapročių vaikų kenksmingus darbus atsako civiliniu būdu visuomet, išskyrus tik kai kuriuos neskaitlingus atsitikimus, kurie yra tiksliai įstatymų numatyti. Todėl, jeigu mažametis arba nepilnaprotis padaro kam nors žalą, privalo paprastai ją atlyginti jų tėvai, kurie yra įstatymų įpareigoti savo vaikais rūpintis, prižiūrėti ir globoti. Kartais drauge su tėvais už žalą gali atsakyti ir patys vaikai, karie tą žalą padarė. Tat pasitaiko tada, kai tėvų tinkamai neprižiūrimas vaikas padaro žalą sąmoningai, t. y., visiškai suprasdamas savo veikimo reikšmę arba, jeigu tėvai yra beturčiai, o žalotojas turtingas. Tėvai gali būti nuo padarytos žalos atlyginimo atleisti visiškai, bet tik tuo atveju, kai jie neabejotinai įrodo, jog tinkamai vaikus prižiūrėdami ir globodami, mažiausiai šiuo atžvilgiu nebuvo apsileidę. Jeigu iš viso negalima išvengti, nepadarius trečiųjų žmonių atžvilgiu žalos, tai tuo atsitikimu, aišku, negali būti jokios kalbos apie bent kokią tėvų atsakomybę.

Retkarčiais gali atsitikti, kad prižiūrimas ar globojamas ne kitiems, bet pats sau žalą padaro, pvz., susižeidžia. naikina savo turtą ir p. Jeigu tokia žala yra padaryta dėl netinkamos tėvų ar trečio asmens priežiūros arba globos, tada, pagal įstatymus, padarytoji žala turi būti jų prižiūrimam ar globojam atlyginta. Kalbama cyvilinė tėvų atsakomybė yra pilna, t. y., atsako jie visu savo judomu, ir nejudomu turtu.

Baigiant, tenka dar pasakyti apie vaikų baudimą. Kad tėvai, auklėdami vaikus, turi teisę juos bausti, tai negali būti ir kalbos. Tik ryšium su tuo kyla klausimas, kokios rūšies gali būti tos bausmės. Įstatymai tik nustato tėvų baudimo teisės ribas. Tėvai negali taikyti tokių bausmių, kurios būtų kenksmingos vaiko gyvybei, sveikatai, o net tam tikrais atsitikimais ir garbei. Taip pat negali tėvai bausmės sąskaiton savintis savo vaiko turto, tokį turtą žaloti ir p. Jeigu tėvai elgtųsi priešingai tam, kas pasakyta, gali būti traukiami teisman civiliniu ir kriminaliniu būdu.

Juozva.

Redakcijos atsakymai

Pranui Ūkininkaičiui. Saldusis lubinas nėra nuodingas, galima juo šerti karvės ir arkliai. Šeriama ne tiktai grūdai, bet ir žali stiebai. Todėl drąsiai sėkite saldųjį lubiną ir sušerkite arkliams ar karvėms.

Daržininkystės gimnazijon stojamieji egzaminai buvo pavasarį. Rudenį įstoti jau negalima, nes nėra vietų. 170 auks. skaitoma tik už mokslą be pragyvenimo. Esate jau persenas ton mokyklon. Pasistenkite įstoti į 11 mėnesių mokyklą, kuriose mokslas prasideda sausio 15 d.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų rugpiūčio 3 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	16.50—17.75
Kviečiai	24.00—26.00
Miežiai	16.25—17.25
Avižos	16.25—17.25
Grikiai	15.25—17.25
Vikiai	7.00— 8.00
Lubinas (mėlynas)	15.50—16.50
Kvietinės sėlenos	11.00—11.50
Ruginės sėlenos	11.50—11.25
Sviestas 1 kg I rūšies urme	2.50
„ „ „ detal.	2.80
„ „ II rūšies urme	2.60
„ „ „ detal.	2.30
„ „ III rūšies urme	2.00
„ „ „ detal.	2.30
Kiaušinių kapa	3.00—3.60
„ štuka	5—8 sk

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas LIUDVIKAS CICĖNAS. „RUCH" spaustuvė, Vilnius, Totorių g. 6